

N:o 12.

Ank. till Riksd. kansli den 8 maj 1891, kl. 11 f. m.

Konstitutionsutskottets memorial, angående anmäld anledning till anmärkning mot statsrådet och chefen för sjöförvarsdepartementet.

Från Andra Kammaren har till utskottet remitterats en af herr S. A. Hedin inom kammaren anmäld anledning till anmärkning mot statsrådet och chefen för sjöförvarsdepartementet, jemte ett af herr Hedin jemväl aflemnadt försegladt konvolut, innehållande en skrift, deruti herr Hedin, med anledning af nedanintagna, utaf departementschefen till stationsbefälhafvaren vid flottans station i Stockholm aflåtna embetsbref angående »en del expeditionskostnader för chefsfartyget Drott under år 1888, som påförts Konungens och Kronprinsens hof-förvaltningar», yrkar, »att konstitutionsutskottet måtte till Riksdagens pröfning framlägga förslag till en anmälan från Riksdagen till Kongl. Maj:t, att Riksdagen önskar det Kongl. Maj:t ville ur statsrådet och från embetet skilja statsrådet och chefen för sjöförvarsdepartementet, friherre von Otter, såsom den der sitt embete på obehörigt sätt ut-öfvat».

Omförmälda bref är af följande lydelse:

»Till stationsbefälhafvaren vid flottans station i Stockholm.

Af de från marinförvaltningen meddelade uppgifter angående fördelningen af 1888 års anslag till flottans öfningar synes framgå, att för en del expeditioner med chefsfartyget Drott — bland andra den, hvori Drott, med H. M. Konungen ombord, deltog med den öfriga

eskadern för att möta Tyska Kejsaren och den, som företogs under rekognosceringsöfningarne i Stockholms skärgård under H. K. H. Kronprinsens befäl — H. M. Konungens och H. K. H. Kronprinsens hof-förvaltningar påförts kostnader, hvilka bort af allmänna medel gäldas; och har jag för rättelsers vidtagande härutinnan velat härå fästa Eder uppmärksamhet så att, på sätt hittills egt rum, då H. M. Konungen eller H. K. H. Kronprinsen i officiella ärenden eller för statsändamål använda flottans fartyg, expeditionskostnaden, derest icke annorlunda bestämmes, kommer att utgå af anslaget till flottans öfningar, men deremot, då dessa fartyg af dem användas för enskilda ändamål, kostnaden för bränsle (kol, olja och talg) samt lotspenningar äfvensom andra utgifter för ändamål, som icke äro att hänföra till flottans öfningar, påföras de särskilda hofförvaltningarne.

Stockholm den 13 mars 1889.

C. v. OTTER.

R. E. Eckerström.»

Efter öfvervägande af hvad rörande detta ärende förekommit, har utskottet funnit den af herr Hedin anmälda anmärkning icke till någon utskottets åtgärd föranleda,

hvilket utskottet får för Riksdagen tillkännagifva.

Stockholm den 4 maj 1891.

På utskottets vägnar:

O. BERGIUS.

Reservationer:

af herr *Bergius*, med hvilken herrar *Alin*, *Behm*, friherre *von Essen*, *von Strokirch*, *von Post* och *Gustaf Berg* instämt:

»Den Riksdagen jemlikt 107 § regeringsformen tillkommande rätt att, om Riksdagen finner rikets väl det kräfva, hos Konungen begära statsrådsledamots entledigande kan icke göras gällande i annan händelse, än att anmärkning emot samme statsrådsledamot blifvit af konstitutionsutskottet enligt nämnda paragraf framställd. Vid detta förhållande och då utskottet funnit den af herr Hedin mot chefen för sjöförsvarsdepartementet anmälda anmärkning icke föranleda någon utskottets åtgärd, är det för utöfvandet af Riksdagens pröfningsrätt i förevarande ärende icke erforderligt, att utskottet lemna Riksdagen närmare redogörelse för hvad rörande ärendet förekommit; och finner jag en sådan redogörelse icke heller ur någon annan synpunkt vara behöflig eller ens berättigad. I följd häraf har jag ansett, att det embetsbref, som föranledt herr Hedins ifrågavarande anmälan, icke bort uti memorialet intagas;»

af herr *Hedin*, med hvilken herrar *Elowson* och *Vahlin* instämt:

»Den 13 mars 1889 har chefen för sjöförsvarsdepartementet friherre C. von Otter aflåtit ett af expeditionschefen i departementet kontrasigneradt »embetsbref» till chefen för flottans station i Stockholm, innehållande förstädigande för denne att *vidtaga rättelse* i den förment origtiga åtgärd, hvarigenom Hans Maj:ts Konungens och H. K. H. Kronprinsens hofförvaltningar påförts utgifter, som, enligt chefens för sjöförsvarsdepartementet till vederbörandes efterrättelse tillkännagifna åsigt, bort af statsmedel bekostas. I följd häraf utfärdades af stationschefen order om utbetalning till nämnda hofförvaltningar af sammanlagdt 11,951 kronor 68 öre.

Närmare upplysningar härom finnas i herr P. Anderssons reservation vid senaste statsrevisionens berättelse (sid. 374), upplysningar, af hvilka bland annat inhemtas, hvad med Konungens och Kronprinsens sjöresor »i officiella ärenden eller för statsändamål», enligt chefens för sjöförsvarsdepartementet mening, bör förstås.

Det må visserligen vara ganska beklagligt, att den olagliga befallningen åtlyddes af den myndighet, till hvilken den var stäld, och utan tvifvel är stadgandet i riksdagsordningens 39 § 2 mom. härå tillämpligt; här kunna dock förmildrande omständigheter anföras, såsom okunnighet om grundlagens innehåll och en bland militärer ty värr ej ovanlig förblandning af lydoadsplikten mot lag med undfallenhet mot öfverordnades order eller önsknigar. Deremot är det i långt högre grad öfverraskande och beklagligt, och kan det ej i någon mån urskuldats, att en ledamot af statsrådet antingen så illa känner eller så litet aktar grundlagens bud, hvilka alls icke förläna Konungens rådgifvare någon

beslutanderätt i något ens det allra ringaste ärende, att han kunnat tillåta sig att utfärda befallning om disposition af statsmedel. Exemplet af en lagöfverträdelse är farligare, ju högre upp ifrån det kommer, om den ej drabbas af någon ansvarsåföljd. Och i ett fall som detta beror det af konstitutionsutskottet och Riksdagen, om den skall blifva ansvarslös och uppmuntra till efterföljd;

samt af herrar *Ljungman, Bengtsson, Björkman, Boström, Dahn, Johnsson och Wikstén.*